

Передмова	3
Список скорочень.....	4
Колектив авторів.....	5

РОЗДІЛ І

Загальні положення зобов'язального права

ГЛАВА 1. Загальна характеристика зобов'язальних правовідносин (Н. С. Кузнецова) ..	7
§ 1. Поняття та склад зобов'язання.....	7
§ 2. Підстави виникнення зобов'язань.....	11
§ 3. Система цивільних зобов'язань	12
§ 4. Динаміка суб'єктного складу зобов'язання	14
ГЛАВА 2. Виконання зобов'язань (Т. В. Боднар).....	19
§ 1. Виконання зобов'язання і його підтвердження	19
§ 2. Загальні умови виконання зобов'язання	24
§ 3. Принципи виконання зобов'язання	28
§ 4. Елементи належного виконання зобов'язання	32
ГЛАВА 3. Загальні засади забезпечення виконання зобов'язань (Ю. В. Носік).....	43
§ 1. Поняття і способи забезпечення виконання договору	43
§ 2. Правова природа забезпечувальних правовідносин.....	48
ГЛАВА 4. Неустойка (О. О. Отрадна)	50
§ 1. Загальні положення про неустойку в цивільному праві.....	50
§ 2. Неустойка як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.....	53
§ 3. Стягнення (сплата) неустойки як міра цивільно-правової відповідальності.....	55
ГЛАВА 5. Поручка (О. В. Михальнюк)	59
§ 1. Загальна характеристика правовідносин поручки	59
§ 2. Види поручки	66
§ 3. Договір поручки	70
§ 4. Порядок виконання договору поручки та його правові наслідки.....	76
§ 5. Припинення поручки	81
ГЛАВА 6. Гарантія (Л. В. Панова).....	86
§ 1. Поняття та форми (види) гарантії.....	86
§ 2. Правова природа гарантії.....	91
ГЛАВА 7. Завдаток (І. О. Дзера)	94
§ 1. Поняття та ознаки завдатку	94
§ 2. Зміст правовідносин, забезпечуваних завдатком	99

ГЛАВА 8. Застава як спосіб забезпечення виконання зобов'язання (Н. В. Дроздова)....	105
§ 1. Поняття і зміст застави	105
§ 2. Предмет застави	112
§ 3. Договір застави: форма та порядок його укладення, зміст, сторони, обмеження.....	124
§ 4. Звернення стягнення на предмет застави.....	135
§ 5. Підстави припинення застави.....	144
§ 6. Види застав	146
ГЛАВА 9. Притримання	159
§ 1. Загальні правові засади притримання (О. О. Кот).....	159
§ 2. Правова природа права притримання та його співвідношення з іншими правовими конструкціями (І. О. Дзера, Т. М. Карнаух)	160
§ 3. Умови здійснення права притримання (І. О. Дзера, Т. М. Карнаух).....	171
ГЛАВА 10. Припинення зобов'язань (Т. В. Боднар).....	179
§ 1. Поняття та підстави припинення зобов'язань	179
§ 2. Підстави припинення зобов'язань з волі сторін.....	183
§ 3. Підстави припинення зобов'язань незалежно від волі сторін.....	189
ГЛАВА 11. Відповідальність за порушення зобов'язань (В. В. Луць).....	193
§ 1. Поняття та значення цивільно-правової відповідальності.....	193
§ 2. Види цивільно-правової відповідальності.....	196
§ 3. Умови (підстави) цивільно-правової відповідальності	199

РОЗДІЛ II

Загальні положення про договір

ГЛАВА 12. Поняття, зміст та порядок укладення договору	204
§ 1. Поняття цивільно-правового договору та його юридичні ознаки (С. М. Бервено).....	204
§ 2. Класифікації договорів (С. М. Бервено)	228
§ 3. Зміст і тлумачення договору (В. В. Луць).....	234
§ 4. Порядок і способи укладення договору (С. М. Бервено, Р. А. Майданик)...	240
§ 5. Форма договору та правові наслідки порушення порядку його укладення (Н. І. Майданик).....	246
ГЛАВА 13. Зміна та припинення договору	250
§ 1. Поняття зміни, припинення договору та їх правові підстави (А. М. Блащук, О. В. Дзера)	250
§ 2. Правове регулювання відмови від виконання договору та його розірвання (О. В. Дзера).....	266

РОЗДІЛ III

Окремі види договірних зобов'язань

ГЛАВА 14. Купівля-продаж (О. В. Дзера)	289
§ 1. Поняття, юридичні ознаки та види договору купівлі-продажу	289
§ 2. Сторони у договорі купівлі-продажу.....	292
§ 3. Предмет договору. Ціна у договорі. Форма договору.....	294
§ 4. Зміст договору купівлі-продажу та правові наслідки його порушення.....	300
ГЛАВА 15. Договір роздрібної купівлі-продажу (О. В. Дзера, І. О. Дзера)	307
§ 1. Поняття та правові ознаки договору купівлі-продажу в роздрібній торгівлі	307

§ 2. Правові засади захисту прав споживачів (покупців)	315
ГЛАВА 16. Договори поставки, контракції та постачання енергетичними й іншими ресурсами через приєднану мережу (В. В. Луць).....	323
§ 1. Договір поставки.....	323
§ 2. Договори контракції та інші договори на реалізацію сільськогосподарської продукції.....	326
§ 3. Договори постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу	330
ГЛАВА 17. Договір міни (бартеру) (О. В. Дзера)	336
§ 1. Поняття та ознаки договору міни	336
§ 2. Зміст договору міни (бартеру)	339
ГЛАВА 18. Договір дарування (О. В. Дзера, О. О. Грабовська)	342
§ 1. Поняття та юридичні ознаки договору дарування.....	342
§ 2. Предмет, форма та сторони договору	344
§ 3. Обов'язки сторін у договорі дарування та наслідки їх невиконання	346
§ 4. Припинення договору дарування	348
§ 5. Пожертва.....	349
ГЛАВА 19. Договір ренти (Р. А. Майданик)	351
§ 1. Поняття і види договору ренти.....	351
§ 2. Правова природа ренти і відмежування від суміжних конструкцій	353
§ 3. Істотні умови договору ренти	356
§ 4. Зміст, сторони і виконання договору ренти.....	359
§ 5. Припинення договору ренти.....	362
ГЛАВА 20. Договір довічного утримання (догляду) (І. О. Дзера)	365
§ 1. Поняття та ознаки договору довічного утримання.....	365
§ 2. Зміст договору	369
ГЛАВА 21. Договір найму (оренди) (О. О. Отрадна).....	374
§ 1. Поняття та юридичні ознаки договору найму (оренди).....	374
§ 2. Об'єкти та суб'єкти договору найму	378
§ 3. Істотні умови договору найму.....	379
§ 4. Права та обов'язки сторін за договором найму	380
§ 5. Припинення договору найму (оренди)	386
ГЛАВА 22. Договір прокату (О. О. Отрадна).....	389
§ 1. Поняття договору прокату	389
§ 2. Елементи договору прокату	390
ГЛАВА 23. Договір оренди земельної ділянки (Т. О. Коваленко)	393
§ 1. Поняття, ознаки та види договору оренди земельної ділянки	393
§ 2. Предмет договору оренди земельної ділянки.....	398
§ 3. Сторони договору оренди земельної ділянки.....	401
§ 4. Зміст договору оренди земельної ділянки	405
§ 5. Форма договору оренди земельної ділянки.....	406
§ 6. Порядок укладення договору оренди земельної ділянки	411
§ 7. Орендна плата за договором оренди земельної ділянки	413
§ 8. Припинення договору оренди земельної ділянки.....	416

§ 9. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання договору оренди земельної ділянки.....	419
ГЛАВА 24. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди (М. К. Галянтич) ...	420
§ 1. Поняття та ознаки договору найму будівлі або іншої капітальної споруди...	420
§ 2. Укладення та виконання договору найму будівлі або іншої капітальної споруди	421
ГЛАВА 25. Найм (оренда) транспортного засобу (М. В. Логвінова).....	427
§ 1. Поняття та зміст найму транспортного засобу	427
§ 2. Припинення договору найму транспортного засобу та відповідальність сторін за договором	433
ГЛАВА 26. Договір найму (оренди) житла (Т. П. Базова).....	435
§ 1. Поняття договору найму (оренди) житла	435
§ 2. Предмет договору найму (оренди) житла	439
§ 3. Сторони у договорі найму (оренди) житла. Права та обов'язки наймача та осіб, які постійно проживають разом з ним	441
§ 4. Договір піднайму житла	449
§ 5. Зміна договору найму (оренди) житлового приміщення	451
§ 6. Розірвання договору найму (оренди) і виселення	452
§ 7. Договір найму соціального житла (М. К. Галянтич).....	456
ГЛАВА 27. Особливості оренди державного та комунального майна (Ю. М. Дзера) ...	462
§ 1. Поняття договору оренди. Об'єкти оренди	462
§ 2. Сторони в договорі оренди	469
§ 3. Порядок укладення договору оренди.....	471
§ 4. Зміст договору оренди.....	475
§ 5. Викуп (приватизація) об'єкта оренди	483
§ 6. Припинення договору оренди	487
ГЛАВА 28. Лізинг (В. С. Різник).....	488
§ 1. Правове регулювання, поняття та правова природа лізингу як договірної зобов'язання	488
§ 2. Договір лізингу як підстава виникнення лізингових зобов'язань	496
§ 3. Зміст і правові наслідки порушення лізингових зобов'язань	504
ГЛАВА 29. Договір позички (О. О. Отрадна)	530
§ 1. Поняття та ознаки договору позички	530
§ 2. Елементи договору позички.....	532
§ 3. Зміст договору позички	533
§ 4. Припинення договору позички	534
ГЛАВА 30. Загальні положення про підряд (І. А. Діковська)	536
§ 1. Поняття та види договору підряду	536
§ 2. Сторони договору.....	538
§ 3. Порядок укладення договору	540
§ 4. Ціна за договором підряду	541
§ 5. Строки виконання зобов'язань за договором	546
§ 6. Права та обов'язки сторін за договором.....	548
§ 7. Відповідальність сторін за договором	558

ГЛАВА 31. Договір побутового підряду (Р. Ю. Ханик-Посполітак)	561
§ 1. Поняття та правове регулювання договору побутового підряду	561
§ 2. Загальна характеристика договору побутового підряду	563
§ 3. Права та обов'язки сторін за договором побутового підряду	568
§ 4. Виконання договору побутового підряду та відповідальність за його порушення	570
ГЛАВА 32. Договір будівельного підряду (Н. С. Кузнєцова, Р. А. Майданик)	574
§ 1. Поняття договору будівельного підряду	574
§ 2. Предмет договору будівельного підряду	575
§ 3. Елементи і виконання договору будівельного підряду	576
§ 4. Відповідальність за договором будівельного підряду	587
ГЛАВА 33. Договір підряду на проектні та пошукові роботи (Б. К. Левківський)	588
§ 1. Поняття договору підряду на проектні та пошукові роботи	588
§ 2. Права та обов'язки сторін договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт та правові наслідки їх порушення	589
ГЛАВА 34. Договори на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт (А. О. Кодинець)	592
§ 1. Поняття та ознаки договору	592
§ 2. Істотні умови договору, його зміст та виконання	601
ГЛАВА 35. Договори про надання послуг. Загальні положення (В. А. Васильєва)	612
§ 1. Поняття та ознаки договору про послуги	612
§ 2. Зміст договору про надання послуг	615
§ 3. Відповідальність за порушення договору про послуги	619
ГЛАВА 36. Загальні положення про транспортні договори (В. В. Луць)	623
§ 1. Види перевезень та їх правове регулювання	623
§ 2. Укладення договорів про перевезення вантажів	624
§ 3. Зміст і виконання договорів про перевезення вантажів	627
§ 4. Відповідальність сторін за договором про перевезення вантажу	632
§ 5. Договір буксирування	637
§ 6. Договори про експлуатацію під'їзних колій, подачу та забирання вагонів. Вузлові угоди	638
§ 7. Договір про перевезення пасажирів та багажу	639
§ 8. Претензії та позови при перевезеннях	641
§ 9. Загальні засади транспортного експедирування	644
ГЛАВА 37. Договір зберігання. Загальні положення (О. В. Дзера)	647
§ 1. Поняття та юридичні ознаки договору зберігання	647
§ 2. Елементи договору зберігання	654
§ 3. Зміст основних прав та обов'язків сторін за договором зберігання	662
§ 4. Відповідальність сторін договору зберігання	670
ГЛАВА 38. Договір складського зберігання (І. А. Діковська)	675
§ 1. Поняття та сторони договору	675
§ 2. Порядок укладення договору	677
§ 3. Зміст договору	681
§ 4. Відповідальність за договором	688

ГЛАВА 39. Спеціальні види зберігання (Л. В. Панова)	689
§ 1. Зберігання речі у ломбарді	689
§ 2. Зберігання цінностей у банку	691
§ 3. Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту	694
§ 4. Зберігання речей у гардеробі організації	696
§ 5. Зберігання речей пасажира під час його перевезення.....	697
§ 6. Зберігання речей у готелі	698
§ 7. Зберігання речей, що є предметом спору	699
§ 8. Зберігання автотранспортних засобів.....	700
ГЛАВА 40. Договір охорони (Ю. О. Заїка)	702
§ 1. Загальні положення про договір охорони.....	702
§ 2. Договір про охорону об'єктів.....	705
§ 3. Договір охорони майна, що знаходиться в жилих приміщеннях громадян... ..	711
ГЛАВА 41. Страхування (В. В. Луць)	715
§ 1. Поняття договору страхування	715
§ 2. Форма, порядок укладення, набрання чинності договором страхування.....	718
§ 3. Істотні умови договору страхування.....	720
§ 4. Сторони у договорі страхування. Укладення договору страхування на користь третьої особи	723
§ 5. Співстрахування, договір перестрахування.....	727
§ 6. Права та обов'язки сторін за договором страхування	729
§ 7. Здійснення страхової виплати	732
§ 8. Перехід прав за договором страхування	734
§ 9. Зміна, припинення, недійсність договору страхування	736
ГЛАВА 42. Договір доручення (В. А. Васильєва)	739
§ 1. Поняття посередницьких послуг	739
§ 2. Поняття договору доручення	740
§ 3. Елементи договору доручення	742
§ 4. Зміст договору доручення	744
§ 5. Припинення договору доручення.....	746
ГЛАВА 43. Договір комісії (В. А. Васильєва)	749
§ 1. Поняття договору комісії	749
§ 2. Елементи договору комісії	751
§ 3. Зміст договору комісії.....	752
§ 4. Припинення договору комісії.....	756
ГЛАВА 44. Договір консигнації (В. А. Васильєва)	759
§ 1. Поняття договору консигнації.....	759
§ 2. Елементи договору консигнації.....	761
§ 3. Зміст договору консигнації	763
§ 4. Припинення договору консигнації та правові наслідки порушення умов договору	768
ГЛАВА 45. Агентський договір (В. А. Васильєва)	773
§ 1. Поняття агентського договору	773
§ 2. Елементи агентського договору	777
§ 3. Зміст агентського договору	778
§ 4. Припинення агентського договору.....	779

ГЛАВА 46. Договір управління майном (Р. А. Майданик)	781
§ 1. Загальна характеристика договору управління майном	781
§ 2. Зміст і виконання договору управління майном	785
§ 3. Відповідальність управителя майном	800
§ 4. Припинення договору управління майном	802
ГЛАВА 47. Договір позики (Р. А. Майданик)	804
§ 1. Позика як форма кредиту	804
§ 2. Поняття договору позики.....	806
§ 3. Відмежування позики від суміжних конструкцій	807
§ 4. Елементи, виконання і динаміка позикового зобов'язання	808
ГЛАВА 48. Кредитний договір (І. А. Безклубий)	817
§ 1. Поняття та окремі види кредиту	817
§ 2. Кредитування та кредитні операції	818
§ 3. Істотні умови кредитного договору.....	819
ГЛАВА 49. Договір банківського рахунку (І. А. Безклубий)	823
§ 1. Поняття та види банківського рахунка.....	823
§ 2. Поняття договору банківського рахунка.....	825
§ 3. Виконання зобов'язань за договором банківського рахунка	832
§ 4. Підстави списання коштів з рахунка	834
§ 5. Банківська таємниця	837
ГЛАВА 50. Договір банківського вкладу (І. А. Безклубий)	843
§ 1. Поняття договору банківського вкладу.....	843
§ 2. Правова природа та зміст договору банківського вкладу.....	845
ГЛАВА 51. Розрахунки як особливі банківські правочини (І. А. Безклубий)	853
§ 1. Поняття розрахунку та розрахункових відносин.....	853
§ 2. Форми розрахунків	855
§ 3. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень	860
§ 4. Розрахунки за акредитивом.....	868
§ 5. Розрахунки за інкасо	874
§ 6. Розрахунки із застосуванням чеків.....	876
§ 7. Розрахунки з використанням платіжних карток.....	881
ГЛАВА 52. Договір факторингу (О. О. Кот)	887
§ 1. Поняття договору факторингу	887
§ 2. Предмет договору факторингу	888
§ 3. Суб'єктний склад договору факторингу	888
§ 4. Зміст договору факторингу	889
ГЛАВА 53. Договори на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності (В. Є. Макода)	890
§ 1. Поняття договору на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	890
§ 2. Поняття та елементи ліцензійного договору	892
§ 3. Укладення та припинення ліцензійного договору.....	896
§ 4. Договір про створення на замовлення і використання об'єкта права інтелектуальної власності.....	899
§ 5. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності	901

§ 6. Інші договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	901
ГЛАВА 54. Договір комерційної концесії (Е. М. Грамацький).....	904
§ 1. Поняття договору комерційної концесії (франчайзингу)	904
§ 2. Зміст договору комерційної концесії та субконцесії	911
§ 3. Відповідальність сторін та зміна і припинення договору комерційної концесії.....	918
ГЛАВА 55. Zobов'язання по спільній діяльності. Договір спільної діяльності (Н. С. Коров'яківська)	921
§ 1. Загальні положення	921
§ 2. Види договорів	923
§ 3. Форма та умови договору.....	924
§ 4. Сторони договору.....	927
§ 5. Зміст договору	928
§ 6. Припинення договору простого товариства.....	932
ГЛАВА 56. Договір про надання фінансових послуг (Н. В. Дроздова)	934
§ 1. Базові засади договору про надання фінансових послуг.....	934
§ 2. Класифікація договорів про надання фінансових послуг	945
§ 3. Фінансова послуга як необхідна складова договору про її надання	949
§ 4. Сторони договору про надання фінансових послуг.....	951
РОЗДІЛ IV	
Недоговірні zobов'язання	
ГЛАВА 57. Публічна обіцянка винагороди (Є. О. Рябоконт).....	955
§ 1. Загальні положення	955
§ 2. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу	956
§ 3. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу.....	960
ГЛАВА 58. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення (Є. О. Рябоконт).....	966
§ 1. Загальні положення	966
§ 2. Правова природа zobов'язань, які виникають у зв'язку із вчиненням дій в інтересах іншої особи без її доручення.....	966
§ 3. Зміст zobов'язання з вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення	969
ГЛАВА 59. Zobов'язання, що виникають з приводу рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи та zobов'язання, що виникають з приводу створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи (О. В. Некрасова).....	970
§ 1. Zobов'язання, що виникають з приводу рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.....	970
§ 2. Zobов'язання, що виникають з приводу створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи	973
ГЛАВА 60. Zobов'язання із заподіяння шкоди (О. О. Отраднова).....	975
§ 1. Поняття та ознаки zobов'язань, що виникають із заподіяння шкоди	975
§ 2. Порядок відшкодування (компенсації) заподіяної шкоди	988
§ 3. Окремі (спеціальні) делікти в цивільному праві України	995

§ 4. Спеціальні делікти, які виділяються на підставі особливості способу заподіяння шкоди.....	1006
ГЛАВА 61. Зобов'язання з набуття або збереження майна без достатньої правової підстави (О. О. Отрадна)	1014
§ 1. Умови виникнення зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	1014
§ 2. Суб'єкти та зміст зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	1015
РОЗДІЛ V	
Спадкове право	
ГЛАВА 62. Загальні положення спадкового права (Є. О. Рябоконт)	1020
§ 1. Загальні засади	1020
§ 2. Особливості спадкових правовідносин	1032
ГЛАВА 63. Спадкування за заповітом (С. Я. Фурса)	1042
§ 1. Заповіт як остання воля власника майна	1042
§ 2. Суб'єкти, які наділені повноваженнями щодо посвідчення заповітів.....	1046
§ 3. Види заповітів та їх класифікація.....	1051
ГЛАВА 64. Спадкування за законом (Ю. О. Заїка)	1093
§ 1. Поняття та підстави спадкування за законом	1093
§ 2. Коло спадкоємців за законом.....	1095
§ 3. Спадкування за правом представлення. Зміна черговості при спадкуванні за законом.....	1105
ГЛАВА 65. Здійснення права на спадкування (Є. О. Рябоконт)	1109
§ 1. Відкриття спадщини	1109
§ 2. Прийняття спадщини	1115
§ 3. Відмова від прийняття спадщини.....	1124
§ 4. Охорона та управління спадковим майном.....	1125
§ 5. Поділ спадщини спадкоємцями	1129
§ 6. Оформлення права на спадщину.....	1130
ГЛАВА 66. Виконання заповіту (Є. О. Рябоконт)	1134
§ 1. Загальні положення	1134
§ 2. Поняття та правова природа інституту виконання заповіту.....	1135
§ 3. Суб'єкти виконання заповіту.....	1136
§ 4. Правовий статус виконавця заповіту. Повноваження виконавця заповіту.....	1140
§ 5. Припинення повноважень виконавця заповіту	1144
ГЛАВА 67. Спадковий договір (Є. О. Рябоконт)	1145
§ 1. Передумови виникнення інституту спадкового договору	1145
§ 2. Поняття та правова природа спадкового договору	1147
§ 3. Сторони спадкового договору.....	1153
§ 4. Форма спадкового договору.....	1158
§ 5. Зміст спадкового договору. Обов'язки набувача у спадковому договорі... ..	1160
§ 6. Забезпечення виконання спадкового договору	1161
§ 7. Припинення спадкового договору	1163